

- Hvert år dør omkring 16.000 danskere af sygdomme relateret til rygning, skriver Martin H. Wolffbrandt. Foto: Anders Ole Olsen

Næstformand i Patientforeningen: - Vi har brug for klare beslutninger om tobak

Ryging

Af Martin H. Wolffbrandt,
Næstformand i Patientforeningen

Christiansborg diskuterer jævnligt prisen på cigaretter. Desværre foregår debatten gang på gang uden tilstrækkelig viden om de sundhedsmæssige og samfundsøkonomiske konsekvenser af rygning – og uden en klar plan for, hvordan vi som samfund reelt kan reducere tobaksforbruget. Skatteministeriets beregninger af potentielle afgifts-tab ved prisstigninger viser tungere end de liv, vi kan redde. Det er en fejl.

Ryging koster tusindvis af liv og milliarder for samfundet

Hvert år dør omkring 16.000 danskere af sygdomme relateret til rygning. Det svarer til over 40 dødsfald – hver eneste dag. Rygning er årsag til 9 ud af 10 tilfælde af lungekræft og cirka 80 procent af tilfældene af KOL (Kronisk Obstruktiv Lungesygdom), som nedbryder livskvalitet og fører til kronisk iltmangel

og hospitalsindlæggelser.

Sundhedsøkonomisk koster rygning det danske samfund mere end 13 milliarder kroner om året.

Højere priser virker

Forskning og erfaring viser tydeligt: Øgede priser på cigaretter får folk til at stoppe med at ryge eller lade være med at begynde. Ifølge WHO falder tobaksforbruget markant, når prisen hæves med mindst 10 procent. Især blandt unge og socialt udsatte grupper har prisstigninger en veldokumenteret effekt.

I 2020 blev prisen på cigaretter hævet med 15 kroner per pakke. Det medførte et betydeligt fald i salget af cigaretter – særligt blandt de 15–24-årige. Men i stedet for at bygge videre på den indsats, er den politiske vilje til at regulere priserne nu ved at fordampe.

Christiansborg har mistet orienteringen

I øjeblikket er der en stærk politisk og administrativ fokus på de nye nikotinprodukter som snus, nikotinposer og e-cigaretter. Det er for-

ståeligt – men det må ikke ske på bekostning af indsatsen mod den "almindelige" cigaret.

Det er stadig cigaretterne, der slår flest ihjel. De nye produkter er en udfordring – men den klassiske tobak er stadig den største trussel mod folkesundheden.

Christiansborg har mistet modet til at træffe upopulære beslutninger. Den politiske debat domineres af tal fra Skatteministeriet om grænsehandel og afgiftsprovener – mens gevinsterne for folkesundheden og sundhedsvæsenet sjældent nævnes.

Tobaksafgifter bør være forudsigelige og stigende

Det er tid til, at Folketinget får ryddet op i den uforudsigelige afgiftspraksis. I stedet for sjældne og tilfældige prisstigninger bør afgifterne hæves løbende – og markant mere end inflationen. Først skal der ryddes op i "fortidens synder" ved at prisen på en pakke cigaretter hæves markant. Herefter skal indføres en årlig justering på mindst to gange inflationen

– med et klart mål om at nå op på en cigaretpris på 100 kroner per pakke. Ikke i morgen, men inden for en overskuelig årrække.

Et gennemsigtigt afgiftsregime giver klarhed og forhindrer det politiske spil, vi ser i dag. Det vil både redde liv og give bedre økonomi i sundhedsvæsenet.

Et klart signal – ikke flere rygslør

Der er brug for klare beslutninger, ikke flere rygslør. Den nuværende strategi mod rygning er utydelig, uambitiøs og uden styrke. Det er ikke tilstrækkeligt at fokusere på nye nikotinprodukter, hvis man samtidig opgiver kampen mod cigaretten.

Vi har brug for politikere, der tør tænke langsigtet. Som tør hæve prisen, selvom det koster lidt i afgifter på kort sigt – for gevinsten i sundhed, livskvalitet og økonomi er langt større.

Rygning er den største enkeltstående forebyggelige årsag til sygdom og død i Danmark. Rygsløret må lettes. Vi har brug for klare beslutninger om tobak.